

Балаларға арналған журнал

Балапан

әлемі

№5
2025 жыл

Еңбек –
Ырыстың қазығы

3+

ЖУРНАЛ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРАЛІГІ
ТІЛ САЯСАТЫ КОМИТЕТІНІҢ
ТАПСЫРЫСЫ БОЙЫНША
ШЫҒАРЫЛАДЫ

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА ҚҰРАМЫ:

Асан Эльмира Арысланқызы
Редакциялық алқа төрағасы
Мұқан Гүлфариза Мелдешқызы
Редакциялық алқа хатшысы
Атанбек Наурыз
Ақын, жазушы
Ашықбаев Ертай Ахатұлы
Ақын, жазушы, журналист

Бас редактор
Айнагүл Танатова
Редактор орынбасары
Айша Бибі Нұрлыбай
Корректор
Айнұр Ажикеева
Психолог
Айсұлу Қаламбаева
Меншікті тілші
Әсел Амандықова
Дизайнер
Бағдат Түлебаев
Суретші
Айша Асанқызы

Журнал Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат
министрлігінде тіркеліп,
24.04.2009 жылы №10074-Ж
тіркеу туралы куәлігі берілген.

Шығарушы:

«Айша-Бибі – Сланды ана» ЖШС
Редакция мекенжайы:
160000, Шымкент қаласы,
Ғ.Орманов көшесі, 15/2-үй, 20-бөлме.
Тел.: 8 778 658 09 21
e-mail: Saha_0001@mail.ru

Журнал
«South-print corporation» ЖШС
баспаханасында басылды.
Шымкент қаласы,
Қапал батыр көшесі, 19 участок.

Басуға қол қойылған күн 29.10.2025ж.
Қалпы 60x84/8. Қағазы офсеттік.
Шартты баспа табағы - 4.
Таралымы 2000 дана.
Тапсырыс №

Мазмұны

3 Жыр санғық

7 Кел, ойнайық!

12/13 Комикс

16 Әңгіме айтуғы үйренеміз!

20 Бал ойым, өрле биікке!

23 Ұшқыр ой

26 Сурет салып үйрен!

28/29 Сен білесің бе?

32 Аңыз әңгіме

34 Аспаз болғым келегі

ЖЫР СААДЫҚ

Анель Аянқызы –
жас ақын, аудармашы,
балаларға арналған
50-ге жуық кітаптың авторы.

Қай жануар не дейді?

Үйректерге жем бердім,
«Барқ-барқ!» етіп мәз болды.
Түгел бермей, тең бөлдім,
«Қаңқ-қаңқ!» етіп қаз қонды.

Тауықтар да жата ма?
«Қыт-қыт!» етіп жеп алды.
Көліктегі бақа да
«Бақ-бақ!» етіп кеп алды.

Әлденеге сиырлар
«Мө-ө-ө!» деп, ұзақ кеңесті.
«Мә-ә-ә!» деп, маңнан жиылды әр
Таңданысқан қой-ешкі.

«Иһо-һо!» деп, қорада
Жылқылар тұр кісінеп.
«Иа-а-а!» демей қала ма?
Ақырды есек күші көп.

Үйірсегім ұлпілдек,
«Мияу!» дейді мысығым.
Біреу келсе: «Бұл кім?» – деп,
«Шәу-шәу!» етер күшігім.

Қай жануар не дейді?
Жаттап алдым, жарадым.
Ауылыма мен енді
Жиі-жиі барамын!

Тілашар

Төменде берілген қос сөздердің
сыңарларын тауып жаз

Ағалы-...

Ыдыс-...

Ойын-...

Жалт-...

Сұп-...

Жол-...

Өкпе-...

Қолма-...

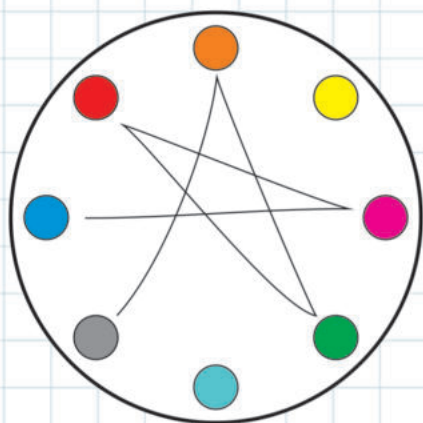
Тағы қандай қос сөздерді білесің?

ТҮСТЕРДЕ ЖАСЫРЫНҒАН САҢДАР

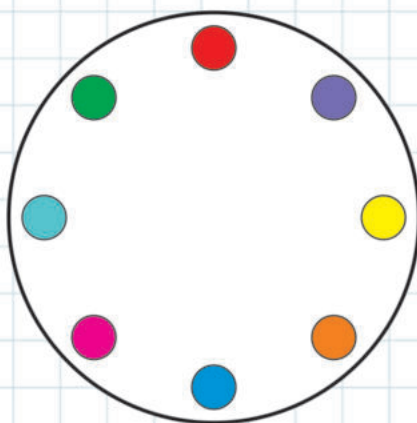
Төмендегі түрлі түске боялған шеңберлерді тиісті сандармен сызық арқылы байланыстыр

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								

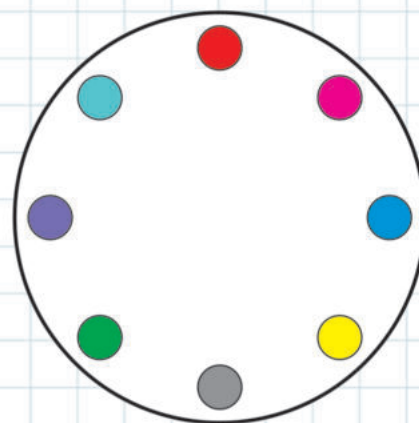
Мысалы

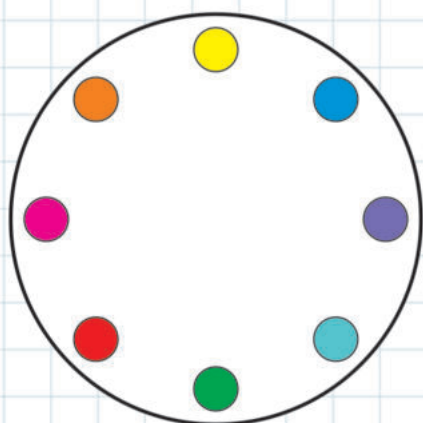
9-8-2-1-7-3

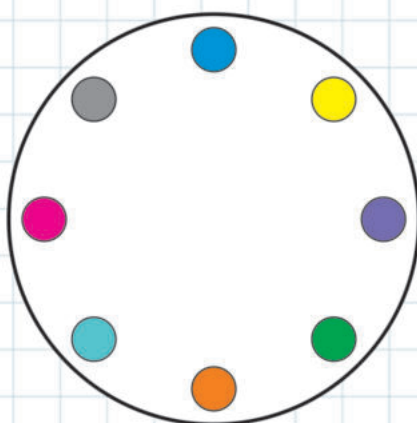
7-6-2-5-8-4

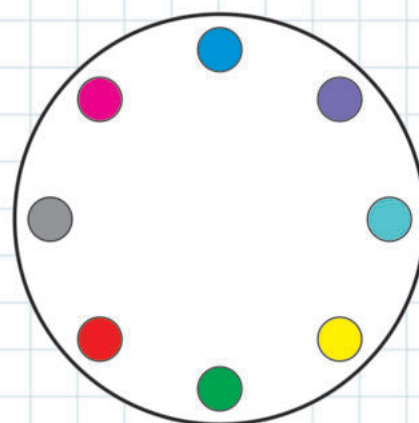
2-1-6-4-7-9-5

4-8-3-1-5-7-2-6

3-6-7-9-2-5-8-4

9-5-7-4-1-6

Есепті шығар

$$9 - 6 = \square$$

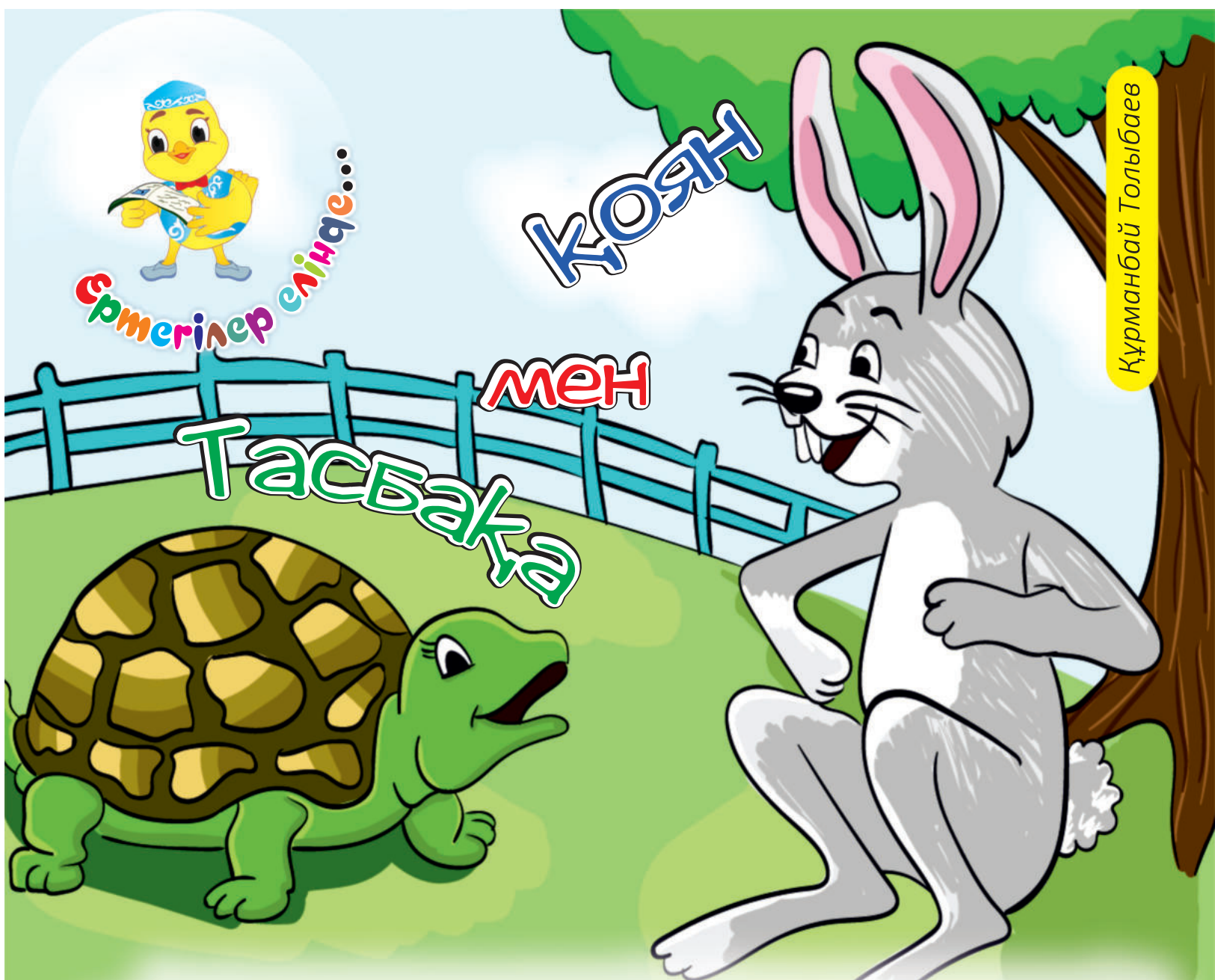
$$10 - 3 = \square$$

$$7 - 2 = \square$$

$$8 + 2 = \square$$

$$5 + 5 = \square$$

$$6 + 3 = \square$$

Тасбақа еңсесін әзер көтерсе де, ырғала басып, тырбандап тақыр жерде жатқан алақандай балғын жапыраққа зорға жете бергенде, бір қоян секіріп келіп, қарсы алдына тұра қалады. Қоян өктемсі сөйлейді:

— Бұл жапырақты қайсымыз алар екенбіз деп бәстесіп, жарысқа түссек, бәрібір мен озамын, — дейді сес көрсетіп, — жаның қиналмасын, таласпай-ақ маған бере сал.

— Жоқ, бағымнан көремін, жарыссақ — жарысайық, — дейді тасбақа көнбей.

— Онда жапырақ менікі, — деп қуана күледі қоян, — өйткені мен сенен жүйрікпін.

— Оны іс көрсетеді. Межеңді белгіле.

— Меже — анау тұрған жалғыз үй. Соған жүгіріп барып, кері оралуымыз керек, — деп қоян жүгіре жөнеледі де, лезде қайта оралады.

— Міне, жапырақты мен аламын. Сен әлі орныңнан қозғалмапсың ғой.

— Жоқ, олай емес, — деп таласады тасбақа, — жапырақты мен аламын.

— Қалай? Сен анау үйге барып келген жоқсың ғой?

— Маған ол үйге барудың не керегі бар? Себебі мен үйімнің ішінде тұрмын.

Басқа айла таба алмаған қоян аңырап қалады.

Күзгі жапырақтар

Кем,
ойнайық!

Ойынға қажетті құралдар: ойыншылар санына қарай түрлі түсті қағаздан қиылған жапырақтар.

Ойынның мақсаты: балалардың күз мезгілі туралы түсінігін кеңейту, түстерді ажырату қабілетін арттыру, сөздік қорын байытып, шығармашылық ойлауын дамыту.

Ойын ережесі: ойын төрешісі жапырақтарды жерге шашып тастайды, музыка қосылғанда балалар билейді. Төреші музыканы тоқтатқан сәтте, әр бала бір жапырақты алып, оның түсін айтып, күзді бейнелейтін бір сөз айтады. Мысалы, сұр – бұлт, ақ – жаңбыр, сары – шөп, т.б.

ҰЛТТЫҚ ТАНЫМ

Балақай, сен әжеңнің құрақ көрпесіндегі, атаңның ер-тоқымындағы немесе киіз үйдің керегесіндегі әдемі бейнелерді байқадың ба? Олар жай ғана сән үшін жасалмаған, әр өрнектің астарында терең мағына, ұлттық тәрбие жатыр.

Ою-өрнек ~ бабадан қалған сырлы әлем

Міне, осы суреттерді біз “ою-өрнек” деп атаймыз. Қазақ халқы ою арқылы табиғатты, жан-жануарларды, отбасы мен тіршілікті бейнелеген. Әр ою – бір әңгіме, әр өрнек – бір сыр! Бүгін сол сырлы әлемнің есігін бірге ашып көрейік пе?

ОЮ-ӨРНЕКТІҢ атаулары мен мағыналары

Қошқар мүйіз – байлықтың,
молшылықтың белгісі.

Сынық мүйіз – өмірдің
өзгерістері мен сабақтастығын
бейнелейді.

Құс қанаты – еркіндік пен
жеңістің белгісі.

Гүл – нәзіктік пен
сұлулықтың символы.

Ирек (су өрнегі) –
өмірдің үздіксіз жалғасуын,
ұрпақ сабақтастығын
бейнелейді.

Төртқұлақ – тұрақтылық пен
мықтылықтың белгісі.

Біздің оюлар – қазақтың ойы мен арманының
бейнесі. Әр ою – тарих, тәрбие, табиғатпен
байланыс. Келесіде әжелеріңнің көрпесіне қарасаң-
дар, оюдың түрін байқап көріңдер. Мүмкін, сен де
жаңа ою ойлап табарсың!

Олар да бала болған..

Сансызбай Сарғасқаев — қазақ балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің бірі, жазушы, қоғам қайраткері.

Жазушының әңгімелері мен повестері балалардың күнделікті өміріне, олардың достық, адалдық, еңбекқорлық секілді құндылықтарды бойына сіңіруіне арналды. Оның шығармалары тек көркем әдебиет қана емес, сонымен қатар тәрбиелік құрал ретінде де бағаланады.

Сансызбай Сарғасқаевтың туғанына 100 жыл

Ол 1925 жылы Жамбыл облысының Қордай ауданы, Сұлутөр ауылында туған.

Сансызбай қарапайым шаруа отбасында дүниеге келген. Үй ішіндегі еңбекқорлық пен тәртіп болашақ жазушының мінез-құлқының қалыптасуына үлкен әсер етті.

Ол жастайынан білімге құштар болып, қолына түскен кітаптарды қалт жібермей оқып, ерекше қызығушылық танытқан.

Сансызбай Сарғасқаев жазушылыққа студент шағында ден қойып, газет-журнал беттеріне шағын әңгімелерін жариялап, әдеби ортада таныла бастайды.

Жоғары оқу орнын тәмамдағаннан кейін, мұғалімдік қызмет атқарған Сансызбай Сарғасқаевқа мектеп оқушыларының мінез-құлқы, олардың қуанышы мен күйініші жазушыға шабыт берді. Осылайша ол балалар әдебиетіне ден қойып, алғашқы көлемді туындыларын жазуға кірісті.

Оның «Достар», «Көңілді балалар», «Бір көшенің балалары», «Тәмпіш танау» сияқты туындылары оқырмандар арасында кеңінен танымал.

Балаларға базарлық

Көрдi кiм бұл шайқасты?
Күш сынасып, байқасты.
Жолбарыстар бұл жолы
Пiлдерменен айқасты.

Күн ұзаққа ұрысты,
Жеңiсе алмай тұрысты.
Жолбарыстар кеш түсе
Болды халi қыл үстi.

Жолбарыстар шара жоқ,
Бәрi естен танар боп.
Тышқандарға жалынды,
Көмек сұрап, амал жоқ.

Дедi келе тышқандар:
– Қане, пiлдi ұстаңдар!
Пiлдер қаша жөнелдi,
Зәрелерi ұшқандай.

“Құлағыма кiрер”, – деп,
“Тесiп, оны тiлер”, – деп.
“Құлағанша жерге бiз,
Шықпай сонда түнер”, – деп.

Тышқанға амал таба алмай,
Соғысуға жарамай.
Қашты пiлдер жөңкiлiп,
Алды-артына қарамай.

Тышқандардың жасағы
Жауды жеңiп, жасады.
Содан берi пiлдерiң
Тышқан көрсе қашады.

Қияр ұрлаған Қайсар

Жалғасы, басы өткен санда

Анасы қалтасына сыймаған екі үлкен қиярды Қайсардың қолына ұстатып жіберді.

Қиярды апарып қой. Қоймасаң, бұл үйге қайтып кірме! Ұрлық істеп келген ұл – менің ұлым емес!

1

Қайсар кібіртктеп, көше бойымен жүріп кетті. Күн батып, қара көлеңке түсіп, көше тыныштала бастаған.

Жай жол жиегіне лақтырып кетсем бе екен, бірақ біреу байқаса ше?

2

Қайсар көзіне жас алып, үйден ұзап бара жатты. Қорқынышы басым, іші алай-дүлей. Кенет Арман есіне түсіп:

Арманға жақсы болды-ау... Бәрін маған беріп, өзі жайбарақат үйінде отыр. Қорықпайды да!

3

Қатты қобалжып жүріп, қалай бақшаға жеткенін де сезбей қалды. Шарбақтың маңында тоқтап, көз жасына ерік берді. Дауысы бақша ішін жаңғыртып жіберді. Сол сәтте артқы жағынан таныс үн шықты.

4

Ата, мен қиярларды қайта әкелдім.

Неге жылап тұрсың, балақай?

5

Арман екеуіміз әлгінде жұлып алып кеткенбіз. Анам «Орнына апарып қой!» – деп, үйден қуып шықты.

Қандай қиярлар?

6

Е, бәсе... Мен сол кезде ысқырып едім. Жарайды, кел, балам. Мұндайды енді қайталама. Ұрлық жасауға болмайды.

Арман да алған. Бірақ ол өзінікін маған беріп, кетіп қалды.

12

7

Арман – басқа, сен – басқасың. Жаманға қарап түзелмейді адам. Қателігіңді түсініп, қиярларды әкелдің бе, жарайсың!

8

Қайсар қалталарын ақтарып,
қиярларды жайлап баққа қойды.
Бір сәттен кейін:

Ата, мұнда
біреуі
жетіспейді.

Here?

9

Мен
біреуін жеп
қойдым.

10

Е, балам,
ас болсын! Бір қияр
ештеңе емес! Қалғандарын
әкелмей, түгел жеп қойсаң,
әңгіме басқа болар еді.
Қандай жағдай болса да,
алдымен рұқсат сұрап ал!
Сонда арың таза, жүзің жарық
болады. Өзіңді жат
қылықтан аулақ ұста,
балам.

Бірақ бір сәт
тоқтап, кері бұрылды.

Қайсар үйге
қарай жүгіріп
кетті.

11

Ата! Ал мен жеген
қияр ше? Ол ұрлық па,
жоқ па?

Қиын сұрақ қойдың...
Жарайды. Оны мен саған
сыйға тарттым деп
есепте.

12

Қайсардың жүзінде
бүгіндікке алғаш рет
күлкі пайда болды.

Рақмет, ата!

13

Бара ғой, балам.
Жолың ашық болсын!

Қайсар енді үйіне
қарай асығып, жүгіріп
келе жатты. Жол бойы
көңілі орнына түсіп,
жүрегі бір қуанышқа
толып бара жатты.
Аспан да шайдай
ашылып, жылы самал
жел сезілді.

Енді ол шын ұрлықтың не екенін,
кешірім мен ардың, адалдықтың
дәмін алғаш рет сезінген еді.

14

Соңы

13

Итаю

Бұл - өте сирек
кездесетін аң.
Оңтүстік және
оңтүстік-батыс
Үстіртте және
Маңғыстау облысының
оңтүстік бөлігінде
таралған.
Итаюлар негізінен
сексеуіл өсетін жазықты
және шағын қыратты
жерлерде мекендейді.

Бұл жануардың атын
балды ұнататындығына
байланысты атайды,
алайда ол жабайы
аралардың ұясына
сирек шабуыл жасайды
және негізінен әртүрлі
жануарларды жейді.

Ересек итаюдың дене
ұзындығы 60-77 см,
салмағы орта
есеппен 8-16 кг.

Итаю қуатты
алақандарының арқасында
10 минут ішінде өзіне пана
болатын ін қазып алады.
Кейде итаю басқа
жануарлардың күзелерін
алып, сондай-ақ үй ретінде
жартасты және тіпті ағаш
бұталарын пайдаланады,
сондықтан бір жерде екі түн
қатарынан ешқашан
түнемейді.

Бұл аңдар көбінесе
ымыртта немесе түнде
белсенді, бірақ салқын ауа
райы кезінде оларды күндіз
де көруге болады.

Көкмаңдай

Бұл кішкентай ғана тырна тәрізді, сирек кездесетін, саны аз, әдемі құс еліміздің тек солтүстік бөлігінде ғана таралған. Олар ұялайтын жерлерінде қыстайды және сонау Еділ мен Жайық өзендерінің сағасынан Каспийдің оңтүстік-батыс бөлігіне қоныс аударады.

Дене тұрқы 45 см-дей, қанатын жайғанда ұзындығы 83 см. Қауырсыны көк күлгін түсті. Маңдайында үлкен қалқаны бар. Тұмсығы және аяқтары қызыл болып келеді.

Көкмаңдай дауысы қатты, шулы құс, әсіресе, қараңғыда белсенді болады. Біреуі дыбыс берсе, маңайдағы қалған құстар да қосылып дыбыс шығарады екен.

Елімізде көкмаңдайдың жылдан-жылға саны азаюда, сондықтан қорғауға алынып, Қазақстанның «Қызыл кітабына» енгізілген.

**Әңгіме
айтуғы
үйренеміз!**

Балаға қысқа әңгіме оқып беріп,
онымен сұрақ-жауап алмасу арқылы қайта
әңгіме құрастырып айту баланың ой-өрісін
дамытып, ауызша сөйлеуге үйретеді және
сөздік қорын молайтуға ықпал етеді.

Күзгі серуен

Күз келді. Балауса мен әжесі саябақта серуендеп жүр. Күн салқын. Күннің көзі көрінбейді. Аспанда қара-ала бұлт жылжып келеді. Құстардың дауысы естілмейді, өйткені жыл құстары жылы жаққа ұшып кеткен. Жапырақтар жер бетін көмкеріп, айнала тап бір алтын түске боялғандай. Балауса сары-қызғылт түсті жапырақтарды, ал әжесі қоңыр түсті жапырақтарды жинады. Кенет жаңбыр сіркірей бастады. Әжесі қолшатырын жайып, екеуі үйге қарай асықты.

Сұрақтарға жауап бер

1. Балауса мен әжесі қайда барды?
2. Далада ауа-райы қалай?
3. Аспанда бұлттың түсі қандай?
4. Құстардың дауысы неге естілмейді?
5. Балауса мен әжесі қандай жапырақтарды жинады?
6. Олар неге үйге қайтуға асықты?

**Ал енді өзін
әңгімені әрі қарай
жалғастырып айтып
көр.**

ҮЛКЕННІҢ СӨЗІН БӨЛМЕ

★ **Әдептілік
әліппесі**

Демалыс күні Асхат ата-анасымен бірге көрші үйге қонаққа барды. Үлкендер дастарқан басында әңгімелесіп отырған. Асхатқа бір сөз қызық естілді де, ол бірден сөздерін бөліп:

– Ол не деген сөз? Не айтып отырсыздар? – деп сауал қойды. Әкесі күлімсіреп, баласының иығынан сипады да:

– Балам, үлкендер сөйлесіп жатқанда сөзін бөлмеген жөн. Алдымен тыңдап ал, сосын өз кезегің келгенде сұрасаң, бәрін түсіндіріп береміз, – деді.

Асхат сәл ұялып, басын изеп:

– Кешіріңіздер, мен тыңдаймын, – деді.

Сол кеште ол үлкендердің әңгімесін мұқият тыңдап, олар айтқан қызықты оқиғалардан көп нәрсе үйренді.

Үлкеннің сөзін бөлмей, тыңдай білу – тәрбиенің белгісі.

Санжар үзілісте Асқардың доппен ойнап жүргенін көрді. Доп өте ұнады. Бірақ өзі сұрамай, ала салғысы келді. Сол сәтте мұғалімнің:

– Балалар, өзгенің затына рұқсатсыз қол сұғу – дұрыс емес, – деген сөзі есіне түсті.

Санжар жүгіріп барып:

– Асқар, доппен біраз ойнасам бола ма? – деді.

– Болады, әрине! Бірге ойнайық! – деп қуана келісті досы.

Екеуі де риза болды. Санжар қарапайым рұқсаттың үлкен құрмет екенін түсінді.

Рұқсат сұрау – нағыз әдептілік!

★ **Мен сенікі
екенін білемін...**

Ойын ережесі:

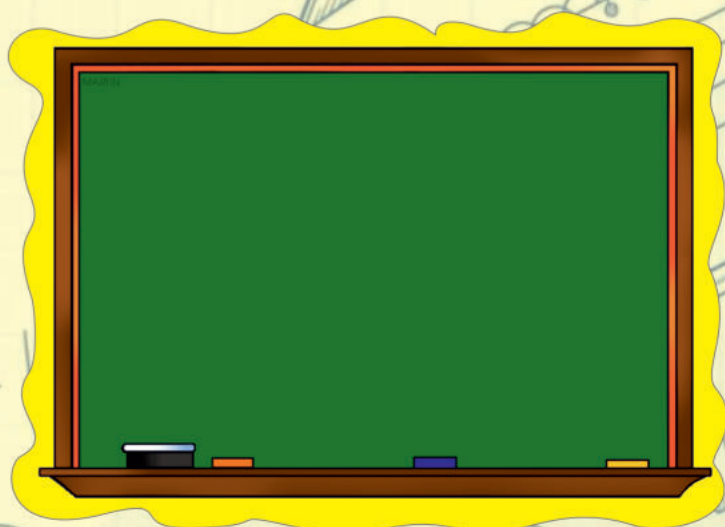
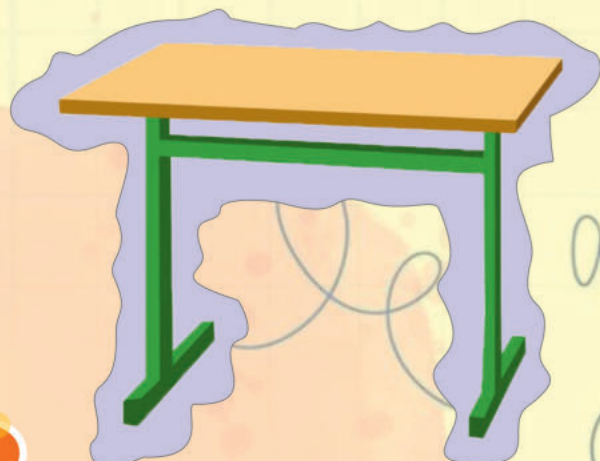
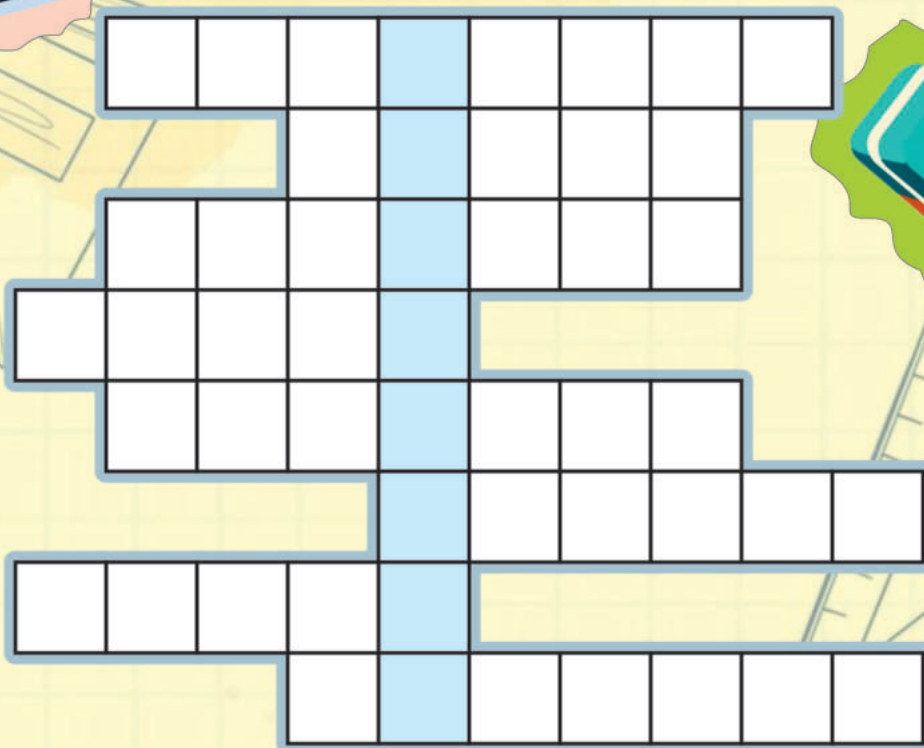
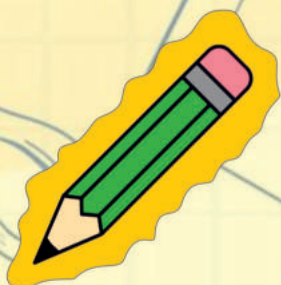
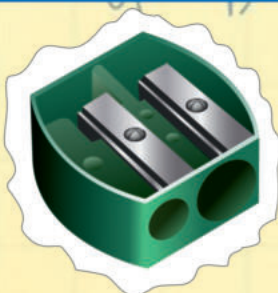
балалардың ой-өрісін кеңейту,
сөздік қорының молаюына септігін
тигізу, сөзден сөйлем құрастыра
білуге, әдемі сөйлеуге
дағдыландыру.

текше, ойыншыларға арналған фишкарлар және 44 дана кәмпит (кәмпитті балмұздақ, алма, шоколад, т.б. кез келген басқа да жеуге жарамды, үйде бар тәттімен толықтыруға болады) керек.

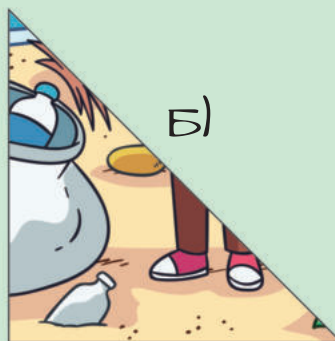
Тапсырмалардың барлығын дұрыс орындап, көп кәмпитті иеленген ойыншы жеңімпаз болады.

БАЛ ОҚЫМ, ӨРЛЕ БҮІККЕ!

Мына суреттердің атауларын ретімен
жаза отырып, көк түсті торкөздің
ішінде қандай сөз жасырынғанын тап.

Суреттің жоғалған бөлігін тап!

Берілген уақытты сағат тілімен сызып көрсет

5 : 45

15 : 10

01 : 35

20 : 05

ҚОЛҒАҒА ТАС!

а)

б)

Жаман жолдас

Екі дос кісі жолда адасып келе жатып, бір аюға тап болыпты. Бұл екі достың біреуі әлсіз, аурушаң екен, екіншісі мықты, жас жігіт. Аюды көрген соң, бұл жігіт ауру жолдасын тастап, өзі бір үлкен ағаштың басына шығып кетеді. Ауру байғұс ағашқа шығуға шамасы жоқ, жерге құлайды да, созылып өлген кісі болып жатады: “Аю өлген кісіге тимейді”, деп есітуі бар еді. Аю бұл жатқан кісінің қасына келіп иіскелеп тұрды да, дыбысы білінбеген соң, тастап жөніне кетті. Мұнан соң жанағы жолдасы ағаштан түсіп, аурудан сұрапты:

– Достым, аю құлағыңа не сыбырлап кетті?

Ауру бала:

– Аю құлағыма ақыл сыбырлады, екінші рет қиындықта жолдасын тастап қашатын достармен жолдас болма, – деді.

Бұл тапсырма балалардың логикалық ойлау қабілетін дамытуға көмектеседі. Тапсырманы орындай отырып, бала үй жануарлары мен өсімдіктер туралы білімін жетілдіреді.

Әсеттің атасы қоян мен үйрек асырайды.
Ауласында жүрген 16 аң-құстың 9-ы үйрек болса,
сонда нешеуі қоян болады?

2 5 7 9 16

Алма ағашының бойы өрік ағашынан биік емес.
Өрік ағашы да алма ағашынан биік емес. Шие ағашы да
алма ағашы секілді. Сонда ең биігі қайсы?

☐ алма ☐ өрік ☐ шие
☐ барлығы бірдей

Аулада 4 түп алма ағашы, 3 түп қарақат бұтағы, 2 түп долана
ағашы, 2 түп өрік ағашы өсіп тұр.
Бақшада барлығы неше ағаш өсіп тұр?

17 9 8 11

Мал ұстайтын қора маңайында
үш жануар жайылып жүр: олардың
екеуі мүйізді, үшіншісінің қысқа құйрығы бар.
Бұл қандай жануарлар? Атауларын белгіле.

☐ сиыр ☐ ешкі ☐ қоян
☐ жылқы ☐ қой

Ұлттық өнергі тәрінтеуші – *Томирис*

Баян Томирис Алмасқызы 2018 жылдың 6 қыркүйегінде киелі Жамбыл облысы, Сарысу ауданы, Саудакент ауылында дүниеге келген.

Ол – бауырларына қамқор, айналасына мейіріммен қарайтын, жүрегі нәзік, өнерлі қыз. Томирисің бойында туа біткен өнерге деген сүйіспеншілік пен жан-жақтылық бар.

Ол Адамбаев атындағы тірек орта мектебінде білім алуда. Бұл мектеп есімін иеленген Томирисің атасы – әдебиетші, ақын әрі Ұлы Отан соғысының ардагері. Атасының рухы мен өнегелі жолы Томириске де ұлттық рух пен патриоттық сезім дарытқан.

Мектеп қабырғасында Томирис – үздік оқушы. Бос уақытында сурет салғанды, қолөнермен айналысқанды, бауырларымен бірге ойнағанды жақсы көреді. Сонымен қатар Ықылас Дүкенұлы атындағы балалар саз мектебінің домбыра үйірмесіне қатысады. Музыкаға деген қызығушылығының арқасында аз уақыттың ішінде үлкен жетістікке де жетіп үлгерді.

2025 жылы өткен «ONER DRIVE» халықаралық өнер байқауында «Ұлттық аспапта орындау» жанры бойынша, 7-9 жас ерекшелігі арасында I орын иегері атанды. Осы жетістігінің нәтижесінде Томириске Түркістан, Ташкент (Өзбекстан), Алматы қалаларында өтетін өнер байқауларына қатысуға жол ашылды. Бұл – Томирисің өнер жолындағы жеңісі ғана емес, оның талантына артылған зор сенімнің дәлелі.

Ұлттық өнерге деген сүйіспеншілігімен ерекшеленген Томириске жарқын болашақ, биік белестер тілейміз!

ЖАС СУРЕТШІЛЕРДІҢ ТАЛЕРЕЯСЫ

Інжу Ғалымжан,
Шымкент қаласы,
“Аружан” балабақшасының
тәрбиеленушісі.

Полина Лукьянченкова,
Көкшетау қаласы,
“Арай” балабақшасының
тәрбиеленушісі.

Сафия Айдарбек,
Талдықорған қаласы,
№15 “Айгөлек” бөбекжай-бақшасының
тәрбиеленушісі.

Сейілбек Айкөркем,
Ұлытау облысы, Сәтпаев қаласы,
№19 Ы.Алтынсарин атындағы
лицей-мектептің
1 “Б” сынып оқушысы.

Сүрөт
салып үйрөн!

1

2

3

4

5

Бул не?

Боямак

Суретті боя!

ӘЛЕМДЕГІ ЕҢ

Амазонка – әлемдегі ең үлкен
тропикалық орман.

Ол тоғыз мемлекеттің (Бразилия, Перу, Колумбия,
Венесуэла, Эквадор, Боливия, Гайана, Суринам, Француз
Гвианасы) аумағында орналасқан. Амазонка орманының
көлемі 6,5 миллион шаршы шақырымды
алып жатыр.

Амазонка орманын
“ғаламшарымыздың өкпесі” деп
атайды, себебі жер шарындағы
оттегінің 20%-ын осы орман
өсімдіктері түзеді екен.

Бұл жерде қыс, күз,
көктем сияқты мерзімдік
маусымдар болмайды.
Орманда жыл бойы
жаңбыр жауады.

Дәрілердің 25%-ы осы
орман өсімдіктерінен
әзірленеді.

Сондықтан да
2011 жылы Амазонкаға
“әлемнің жеті
кереметінің бірі” деген
атақ берілген.

ҮЛКЕН ОРМАН

Амазонка тропикалық орманы өзінің фаунасы мен флорасының байлығымен таңғалдырады. Осы ұлан-ғайыр аумақта өсімдіктер мен жануарлардың миллионнан астам түрлері бар.

Ғалымдардың зерттеуі бойынша, Амазонка орманында жабайы тайпалар мекендейді. Олардың ішінде ешқашан сыртқы әлеммен байланыспаған тайпалар да кездеседі.

Амазонкада жеміс ағаштарының 3000-нан астам түрі бар. Сонымен қатар өзенінің жағасында 800-ге жуық пальма түрлері өседі.

Мұндағы Амазонка өзенінде жасыл анаконда мекендейді. Ол әлемдегі ең үлкен жылан, оның ұзындығы 9 метрді құрайды.

Амазонка – сирек кездесетін көптеген балықтардың мекені. Онда ұзындығы 4 метрге, салмағы 500 келіге жететін қызғылт дельфиндер мен алып бұқа балықтарын көруге болады.

Бауырсақ

Әнін жазған:
Әсет Бейсеуов

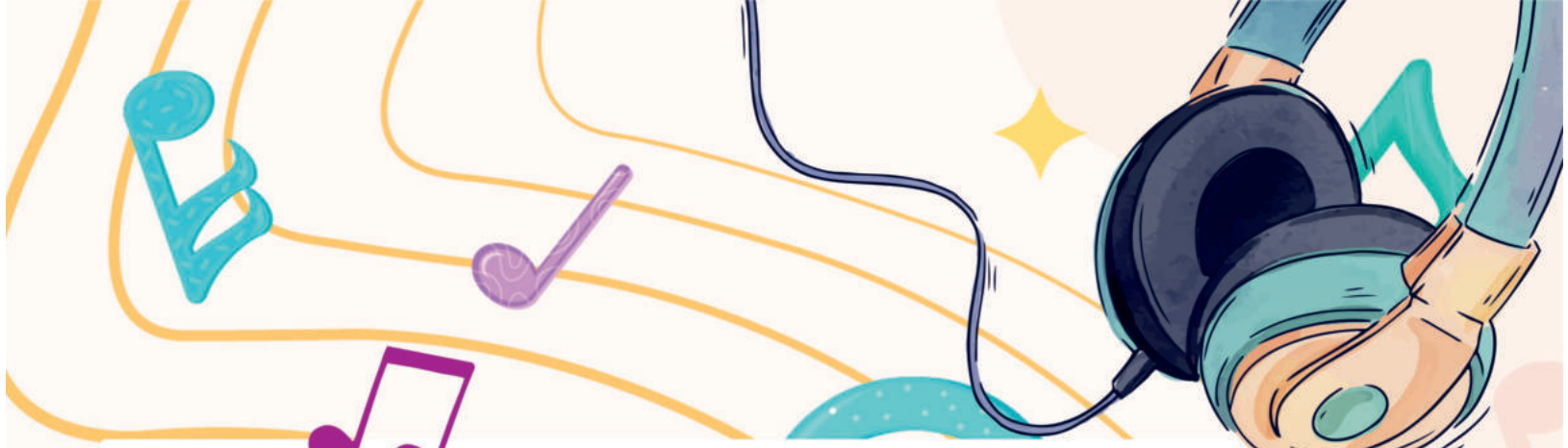
Өлеңін жазған:
Нағима Арынова

Әжем келді ауылдан,
Алақай-ау, алақай!
Әже бары жақсы ғой, } 2 рет
Қуанышы балақай.

Ақ қалтасын ақтарып,
Қос қолымен уыстап,
Базарлығым, балам, – деп, } 2 рет
Төгіп жатыр бауырсақ.

Түсіме де енеді-ау,
Әжем берген бауырсақ.
Еске аламыз әрдайым, } 2 рет
Біз әжемді сағынсақ.

Ойнақы, көңілді.

mf

Ө - жем кел-ді а - уыл -дан, а - ла - қай- ау, а - ла - қай!

Ө- же ба- ры жақ - сы ғой, қу - а- ны-шы ба - ла - қай.

Ө- же ба- ры жақ - сы ғой, қу-а- ны-шы ба - ла - қай,

қу - а- ны -шы ба - ла -қай, қу - а- ны -шы ба - ла -қай.

**Жер-су атаулары
туралы аңыздар**

“Жұмбақтас” жартасы

Бурабай – қайыңы сыңсыған, қарағайы тербелген, табиғаты тамаша мекен. Сол жерде, Күміскөлдің ортасында ерекше бір тас бар. Оның аты – Жұмбақтас. Қызығы, бұл тастың бір қыры қайыққа ұқсайды, ал екінші қырынан қарасаң, шашын жайған бойжеткеннің бейнесіне ұқсайды. Ел ішінде бұл тас туралы ғажайып аңыз бар. Ерте заманда бір байдың сұлу қызы жас әнші, сері жігітті шын жүректен сүйіпті. Бірақ қыздың әкесі олардың қосылуына қарсы болады. Сүйген жандар бір түні қашып кетеді. Олар Күміскөлге жетіп, қайықпен жүзіп бара жатқанда, қыздың ағалары қуып жетіп, жігітті қыздың көзінше мерт қылады. Қайғыдан жаны күйзелген қыз қайығымен бірге көлдің ортасына жетіп, тасқа айналып кетеді. Оны көрген әр адам түрлі бейнені көреді: біреуге қыз, біреуге қайық, ал біреуге батыр сияқты. Сондықтан да оның аты “Жұмбақтас” деп аталып кеткен екен.

Бұл - палеонтолог.
Оған динозаврдың қаңқасын
табуға көмектес.

Ойлан, тап!

Таңқурай

қосылған десерт

Дайындалу жолы:

- Таңқурай 300гр;
- Кілегей (сливки) (33 – 35%) 300гр;
- Қант ұнтағы 4 шай қасық;
- Лимон шырыны 2 шай қасық;
- Піспенан (печенье) 80 гр;
- Сары май 30 гр.

Алдымен барлық қажетті азық-түліктерді дайындап аламыз (1-сурет).

Жуып, кептірілген таңқурайды блендермен езіп, қант ұнтағының жартысын қосып, араластырамыз және үстіне лимон шырынын құйып, тағы біркелкі араластырып, езбе дайындап аламыз (2-сурет).

Піспенандарды ұсақтап, еріген сары маймен араластырамыз. Оны үгітілген шоколадпен, түрлі жаңғақтармен алмастыруға болады (3-сурет).

Салқын кілегейді қалған қант ұнтағымен жұмсақ болғанша, миксерде орташа жылдамдықпен шайқаймыз (4-сурет).

Кілегейді екі ыдысқа бөлеміз де, бір бөлігіне бір ас қасық таңқурай езбесін қосып, араластырамыз. Нәтижесінде қызғылт крем болады (5-сурет).

Енді стақанға мына ретпен құямыз. Түбіне таңқурай езбесі, үстіне азғантай ғана піспенан үгіндісі, оның үстіне таңқурай қосылған қызғылт крем, таңқурай езбесі, кілегей және үстіңгі қабатына тағы таңқурай құйып, бетін бүтін таңқураймен, жалбыз жапырағымен безендіреміз.

Барлық қабаттың ортасына азғантай ғана піспенан үгіндісін салуды ұмытпаңыз (6,7,8-суреттер).

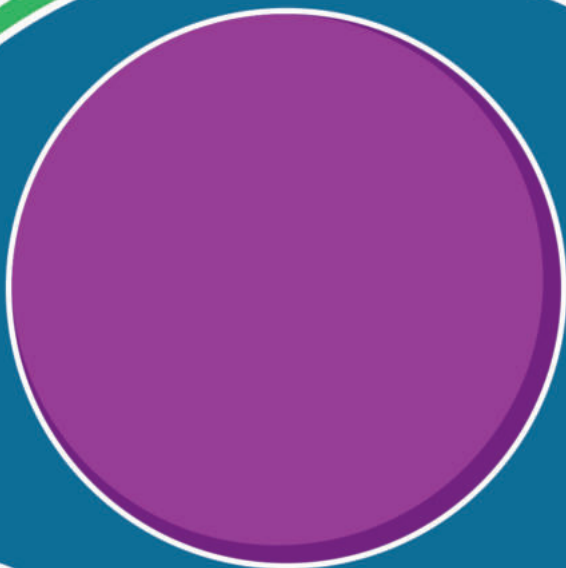
Дастарқанға қояр алдында тоңазытқышқа 30 минутқа салу қажет.

Осымен десерт дайын болды.
Ас болсын!

Мына бөлшектерді
қайшымен қиып алып,
төменде көрсетілген нұсқадағыдай
жабыстыр.

Ой мен қол еңбекті
ұштастыра білейік!

Қандай көркем - туған өлкем!

**Бұл –
Қарқаралы таулары.
Қарағанды облысының
Қарқаралы ауданында
орналасқан.**

